

K 78/P 95

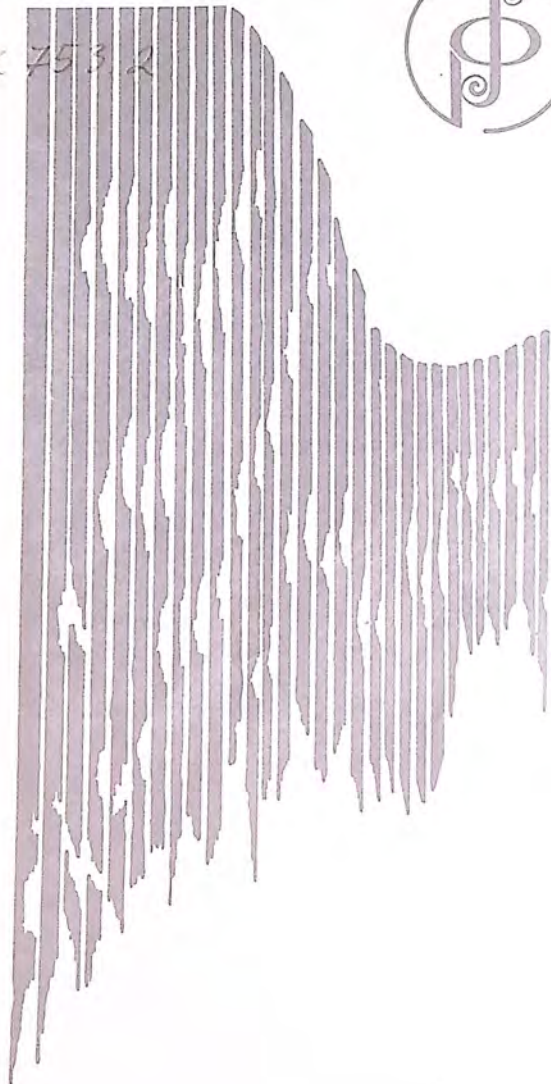
РМОНΙΑ-РУСЕ

120000868930

K 753.2

48
48
95

РУСЕНСКА ФИЛХАРМОНИЯ
носител на орден
"Червено знаме на труда"

=====

Сезон 1988-89 год.

==

Ц и к ъ л "СЪВРЕМЕННА МУЗИКА"

= Четвърти концерт =

Диригент

АЛЕКСЕЙ ИЗМИРЛИЕВ

Солист

ХРИСТИНА АНГЕЛАКОВА

мецосопран

=====

25 ноември - петък - 19.30 ч.

- Дом на културата -

=====

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868930

448404

ПРОГРАМА :

- Г. МАЛЕР - "Песни за мъртвите деца" за глас и оркестър
- И. СТРАВИНСКИ - Сюита из балета "Жар птица"
- Интродукция
 - Танц на Жар птица
 - Хоровод, Кашчевото царство
 - Приспивна песен
 - Финал
- С. ПРОКОФЬЕВ - "Поручик Киже" оп.60
X X X

Като продължение на цикъла "Съвременна музика", в концерта тази вечер Русенската филхармония предлага две композиции - едната от австриеца ГУСТАВ МАЛЕР /1860 - 1911/, а другата - от руския композитор ИГОР СТРАВИНСКИ /1882 - 1971/. Интересното в случая е, че и двете творби са създадени в началото на новия век - във време, което налага толкова различни и противоречиви само по себе си пътища за развитието на музикалното изкуство. Нека не забравяме, че по същото това време, във Франция, Дебюси е в

своя творчески апогей, Равел е написал редица от своите майсторски опуси, а редом с тях се появяват и нови композиторски имена; в Германия – Р.Щраус отстъпва постепенно пред по-младото поколение, идващо след него с необичайна за установената традиция музика – така започва своята кариера например начеващият тогава Хиндемит; а в Австрия, паралелно с възрастния вече Густав Малер, все по-активно настъпват с авангардни идеи композиторите от т.н. "Нововиенска школа" – Шьонберг, Берг и Веберн. Изключително пъстра е картината на композиторското творчество от първите десетилетия на XX-то столетие. Едва изживяло естетиката на късноромантичния 19 век, в началото на 20-тия, музикалното изкуство поема смело пътя на експеримента и новаторството. И в този стремителен процес съжителството на "старо" и "ново" се приема като нещо естествено и обичайно. "Многоезичието" в музиката от това време се превръща в един от ярките белези на съвременната култура изобщо, като израз на едно вече разкрепостено в своята същност естетическо съзнание. И това не е само в областта на музиката – откриваме го като устойчив белег на цялостния духовен климат на епохата.

Като илюстрация на тези динамични процеси би могла да послужи и настоящата концертна програма със съпоставката между творчеството на Малер и Стравински. Цикълът "Песни за мъртвите деца" и оркестровата сюита из балета "Жар птица" – две творби, създадени в близост от около 5 години и все пак толкова различни в своята стилистична, "езикова" и образна характеристика.

Независимо от факта, че ГУСТАВ МАЛЕР "надживява" по време 19 столетие, реално той живее и пише, "съобразявайки" се с неговите традиции. Но в същото време, нека припомним, че именно той "придвижва" достиженията на "късната" романтика до предела, от който тръгват редица майстори на съвременния XX век.

Когато пише прочутия цикъл "ПЕСНИ ЗА МЪРТВИТЕ ДЕЦА" за глас и оркестър /1901 – 1904/ Малер е в апогея на своята творческа и диригентска слава. Външно това са най-щастливите години от неговия личен живот. И все пак, в музиката на този цикъл от лирични песни витае духът на типичната малеровска скръб. Творбата е създадена по стихове на един от любимите поети на Малер – Фридрих Рюкерт, живял в началото на 19 век, лирик, с чието творчество е свързана не една композиция на Малер. Поезията на Рюкерт но-

си дълбоко романтичен, трагедиен патос, най-силно изразен в сборника "Песни за мъртвите деца", съдържащ 428 стихотворения. Върху пет от тези елегични поеми, наситени с тиха и неутешима скръб по загубата на най-свидното - децата, по-късно Малер пише своя музикално-поетичен цикъл. Сам той често е споменавал, че с написването на "Песните" е "отразил несъзнатите си предчувствия" за ранната смърт на своята дъщеря, а Алма Малер/ неговата съпруга/ е гледала на песенния цикъл като предизвикателство към съдбата ... "Опустошеност след първите взривове на отчаяние, самота, самозабрава, пълна загуба на чувството за реалност - а след това, страшно отрезвяване, водещо измъчената душа на майката към скръбно примирение..." -така един от изследователите на Малер описва емоционалния "сюжет" на песните. Не случайно и самата вокална партия, наситена със скръбните интонации на чистата малеровска лирика, напомня твърде много атмосферата на старинно Ламенто. И вероятно именно този интерес на композитора към най-дълбоките и съкровени движения на човешката психика/откриваме го и в предшестващата "Песните" Осма симфония!/ кара редица от неговите изследователи да търсят своеобразен паралел с психологизма в прозата на Достоевски.

Друга, полярна естетика "проповядва" Стравински в своята музика от началото на века. И не само защото по това време той е все още твърде млад, за да търси "сенчестите" страни на човешкото съзнание. Има друга, по-важна причина, и тя е в самата природа на неговите чисто художествени възгледи - интересът към празничното /в най-общия смисъл на думата/, игрово начало в музиката, музиката в нейния "зрим" и "двигателен" образ - поне що се отнася до този начален период от пъстрата палитра на неговото творчество.

Общо осем от оркестровите партитури на Стравински са свързани с балетния театър: "Жар птица", "Петрушка", "Пролетно тайнство", "Аполон Мусагет", "Гелувката на феята", "Игра на карти", "Орфей" и "Агон". Изумително количество, което потвърждава категорично водещата роля на Стравински в развитието на съвременната хореография.

Ритуалът, театралното действо - с различни модификации, това е главната линия в балетното творчество на Стравински. "ЖАР ПТИЦА" /1909-1910/ е първият балет от прочутата триада /"Жар птица", "Петрушка" и "Пролетно тайнство"/, която определя този период от историята на руския балет като "ерата на Стравински". Веднага след неговата премиера в Париж композиторът става име, което се произнася с почит и уважение от музикантите в цяла Европа. Партитурата поражда не само със своята свежест и оригинал-

ност. Интересна е и самата история на създаването ѝ. Неуморимият откривател на таланти, прочутият в Европа Сергей Дягилев, предлага на Стравински да напише музика за балета "Жар птица", за сезоните на "Руския балет" в Парижката опера. "Въпреки, че ме плашеше факта за поръчка с определен срок - пише Стравински в своята "Хроника" - предложението беше съблазнително за мен. Цялата зима работех с голямо увлечение над "Жар птица" и благодарение на тази работа бях в постоянен контакт с Дягилев и неговите сътрудници. Фокин поставяше танците, докато аз му давах музиката на части. Работех с ожесточение..." По-късно, в края на работата си, Стравински посвещава партитурата на своя приятел и състудент от Юридическия факултет Андрей Римски - Корсаков - син на неговия учител по композиция Н.Р.Корсаков.

Музиката на балета, следваща естествено сюжета на известната руска приказка за мрачното Кашчеево царство, носи цялата щедрост и изобретателност на Стравински в областта на оркестровия колорит. Някъде музиката напомня блестяща звукова феерия, другаде - ъгловатата първичност на фактурата асоциира тъмните сили на Кашчеевото царство, а накрая - звънко ликуващия апотеоз на финала... Звуковата картина е почти зримо осезаема. Не случайно, почти веднага след създаването на балета, Стравински се заема и с извличането на орке-

строва сюита, която търпи няколко авторски редакции. Първата от тях композиторът дирижира за първи път през 1915 година в Женева, а година по-късно тя е представена и в Париж.

Х Х Х

ДО КРАЯ НА М. ДЕКЕМВРИ

О Ч А К В А Й Т Е !

"ДНИ НА БЪЛГАРСКАТА МУЗИКА"

2 - 4 декември

9 декември - Концерт от цикъл "БЕТХОВЕН"
диригент - ОЛИВЕР ДОХНАНИ,
ЧССР
солист - БОЯН ВОДЕНИЧАРОВ-
пиано

25 декември - ПРАЗНИЧЕН НОВОГОДИШЕН
КОНЦЕРТ-МАТИНЕ

Диригент - АЛИПИ НАЙДЕНОВ
Солист - НЕВЯНА КУЛЧЕВА
цигулка

